

A romániai államelnök-választásról ÁLLÁSFOGLALÁS

Bár a romániai rendszerváltozás 20. évfordulójáról készülünk megemlékezni, az egységes nemzetállami dogmába belemerevedett többségi társadalom még távol áll attól, hogy országos választás során el tudjon vonatkoztatni egy jelölt nemzeti hovatartozásától vagy származásától. Mindazonáltal az **elnökválasztási** kampány és az azt megelőző közéleti-politikai történések jó alkalmat kínálnak politikai érdekképviselőnk számára az erdélyi magyarság fontosabb céljainak megismertetésére, az ezekről szóló ösztársadalmi vita kibontakoztatására, amely előfeltétele a számbeli többség és a kisebbségek közötti viszony normalizálásának. Egy nemzeti kisebbséghez tartozó jelölt tehát az esélytelenek nyugalomával és racionalitásával jelenítheti meg mindazt, ami kibillentheti a hazai politikai elitet a „modellértékű” román kisebbségvédelmi rendszer hamis meggyőződéséből.

Mindenki számára világos tehát, hogy a romániai elnökválasztási folyamatban egy magyar jelölt személye és az általa képviselt program nem csupán pártügy, hanem **egész nemzeti közösségünk közügye**. Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) vezetői ezért nehezményezték azt a sietséget, amellyel az RMDSZ illetékes testületei eljárak az államelnök-jelölés alkalmával. Nem a jelölési jogot vitattuk, hiszen egy politikai párt – belső szabályai szerint – azt jelöl, akit jónak lát, hanem az azt megelőző egyeztetést hiányoltuk az erdélyi magyar közélet fontosabb szereplőivel, amire immár megfelelő intézmény is létezik: az **Erdélyi Magyar Egyeztető Fórum**. Ennek keretében mind a személy, mind pedig – és ez a fontosabb – az általa megjelenített program a konszenzuseresés tárgya lehetett volna.

Kész tények elé állítva, ilyenképpen csupán elvárásainkat fogalmazhatjuk meg az RMDSZ államelnök-jelöltje által képviselt **programmal** szemben. Az EMNT feltétlenül szükségesnek tartja, hogy a magyar jelölt programjában a Románia általános problémáira adandó sajátos megoldások mellett helyet kapjanak az erdélyi magyar nemzeti közösség fontosabb stratégiai célkitűzései, kiemelten a következők:

- Átfogó **alkotmányos reform**, amely nem az egységes és homogén nemzetállami szemléletre épül, hanem elismeri az ország regionális különbözőségeit, a történelmi régiókat és az őshonos nemzeti közösségek államalkotó minőségét;
- Széles körű **személyi elvű autonómia**, vagyis a kisebbségi közösségek saját választott testületeik által dönthessenek identitásukat közvetlenül érintő – oktatási, művelődési, hagyományőrző, nyelvhasználati és egyéb – kérdésekben, de legfőképpen, hogy egy kisebbség anyanyelve lehessen hivatalos nyelv azokban a régiókban, ahol tagjai jelentős számban élnek;
- Az alkotmányba foglalt **felekezeti oktatás** jogállásának törvény általi rendezése;
- Az államilag támogatott **magyar egyetemi oktatás** helyreállítása, megelőlegezve az önálló magyar karok létrehozását a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem, illetve a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem keretében, ezzel együtt pedig a magánegyetemként kezelt közösségi felsőoktatási intézményeink, a SAPIENTIA Erdélyi Magyar Tudományegyetem és a Partiumi Keresztény Egyetem magyarországi és romániai költségvetési alapokból való finanszírozása, paritásos módon;
- A székelyföldi önálló fejlesztési régió létrehozása; olyan területi-közigazgatási reform, amelynek szerves része a Székelyföld sajátos közigazgatási jogállása, területi autonómiája.

Ha mindezek kellő hangsúllyal megjelennek az RMDSZ jelöltjének programjában és közéleti megszólalásai során meggyőzően képviseli, akkor az EMNT tagjai és támogatói jó szívvel adhatják reá szavazatukat a romániai elnökválasztás első fordulójában.

Nagyvárad, 2009. október 20.

Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács
Elnöki Kabinet